EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJA (ES) 2023/1941

2023 m. gegužės 10 d.

su pastabomis, sudarančiomis neatskiriamą sprendimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (*Frontex*) 2021 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo dalį

EUROPOS PARLAMENTAS,

— atsižvelgdamas į savo sprendimą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros 2021 finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo,

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 100 straipsnį ir V priedą,

— atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nuomonę,

— atsižvelgdamas į Biudžeto kontrolės komiteto pranešimą (A9–0142/2023),

A. kadangi, remiantis Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (toliau – Agentūra) pajamų ir išlaidų suvestine ([1]), galutinis Agentūros 2021 finansinių metų biudžetas buvo 535 245 042 EUR, t. y. 46,87 % didesnis nei 2020 m.; kadangi lėšos Agentūros biudžetui iš esmės skiriamos iš Sąjungos biudžeto;

B. kadangi visi Sąjungos organai, tarnybos ir agentūros turi veikti skaidriai ir būti visiškai atskaitingi Sąjungos piliečiams už jiems patikėtas lėšas;

C. kadangi Audito Rūmai savo ataskaitoje dėl Agentūros 2021 finansinių metų metinių finansinių ataskaitų (toliau – Audito Rūmų ataskaita) nurodo, kad gavo pagrįstą patikinimą, jog Agentūros metinės finansinės ataskaitos yra patikimos ir jose nurodytos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos;

D. kadangi nuo 2019 m. gruodžio mėn. Agentūra įgyvendina naujus įgaliojimus, pagal kuriuos padaugėjo užduočių ir darbuotojų, taigi tam reikia skirti pakankamai lėšų;

E. kadangi 2021 m. dėl pagal Reglamentą (ES) 2019/1896 ([2]) išplėstų įgaliojimų Agentūros biudžetas ir etatų plano vykdymas labai padidėjo;

F. kadangi Audito Rūmai savo specialiojoje ataskaitoje Nr. 8/2021 dėl Agentūros paramos išorės sienų valdymui nustatė keletą trūkumų, susijusių su Agentūros pagrindine veikla, t. y. su padėties stebėsena, rizikos analize, pažeidžiamumo vertinimu, bendromis operacijomis ir skubia pasienio pagalba, grąžinimo operacijomis ir Agentūros mokymais, taip pat nustatė, kad prieš eksponentiškai padidėjant Agentūros išlaidoms nebuvo atliktas poreikių ir poveikio vertinimas;

Biudžeto ir finansų valdymas

1. palankiai vertina Audito Rūmų išvadą, kad 2021 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų Agentūros finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos ir mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi;

2. pažymi, kad dėl 2021 finansiniais metais vykdytos biudžeto stebėsenos biudžeto įvykdymo lygis buvo 94,70 %, t. y. 4,27 % mažesnis, palyginti su 2020 m.; ragina Agentūrą skirti daugiau dėmesio, kad būtų išvengta žemesnių įsipareigojimų vykdymo rezultatų ir būtų pasiektas artimesnis 100 % tikslui rodiklis;

([1]) OL C 141, 2022 3 29, p. 112.

([2]) 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1).

3. apgailestauja dėl to, kad, nepaisant to, jog Agentūros finansų padalinys įdiegė tam tikrus mechanizmus, skirtus biudžeto įvykdymui pagerinti, 2021 m. mokėjimų asignavimų įvykdymo lygis buvo tik 50,42 %, t. y. 4,90 % mažesnis, palyginti su 2020 m.; atkreipia dėmesį į Agentūros paaiškinimą dėl šio sumažėjimo, pagal kurį mokėjimai už operacijas vietoje daugiausia atliekami N+ 1 metais, o dėl didelio operacijų vietoje apimties padidėjimo 2021 m. neišvengiamai sumažėjo mokėjimų asignavimų panaudojimo lygis;

4. atkreipia dėmesį į antrąjį 2021 m. Agentūros biudžeto pakeitimą, susijusį su 14,5 mln. EUR grąžinimu į Sąjungos biudžetą; mano, kad Agentūros pagrindimas, kodėl buvo priimtas šis pakeitimas, yra nepakankamas; ragina Agentūrą būsimose ataskaitose biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pateikti išsamesnius pagrindimus, kodėl buvo priimti biudžeto pakeitimai dėl pinigų grąžinimo Sąjungai;

5. yra susirūpinęs dėl to, kad iš 2020 m. į 2021 m. perkeltų asignavimų (C8 lėšų) suma buvo 159 400 000 EUR, o iš 2021 m. į 2022 m. – 237 000 000 EUR; mano, kad šios sumos yra labai didelės; apgailestauja dėl to, kad C8 lėšų mokėjimų norma 2021 m. buvo tik 87 %, t. y. mažesnė nei ankstesniais metais (2019 ir 2020 m.); tačiau atkreipia dėmesį į Agentūros pastabą, kad šiam rodikliui poveikį padarė pandemija; pažymi, kad dotacijos sudaro apie 60 % viso Agentūros veiklos biudžeto ir, Agentūros teigimu, dauguma jų yra susijusios su veikla, kuri paprastai vykdoma ilgiau; taip pat atkreipia dėmesį į Agentūros pastabą, kad didelės perkeltos sumos yra pateisinamos, nes dauguma jų yra susijusios su veiklos, kurios galutinis terminas yra gruodžio mėn., ciklu, todėl perkėlimas yra neišvengiamas; supranta Agentūros pastabą, kad perkėlimų atšaukimo rizika tampa mažesnė, nes dėl tų visų perkėlimų turi būti prisiimami teisiniai įsipareigojimai, dėl kurių atsiranda tikrumas, kad sumos bus sumokėtos; vis dėlto primena Audito Rūmų poziciją, kad tam tikrais atvejais pernelyg didelių perkėlimų galima išvengti pagerinus biudžeto planavimą ir jo įgyvendinimo ciklus, ir šiai pozicijai pritaria; ragina Agentūrą toliau dėti pastangas šioje srityje, be kita ko, siekiant rengti tikslesnes išlaidų sąmatas ir biudžeto prognozes, ir informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie padarytą pažangą;

6. išreiškia susirūpinimą dėl Audito Rūmų pastabos, pažymėtos kaip „dalyko pabrėžimas“, dėl 2020 m. gruodžio mėn. prisiimto biudžetinio įsipareigojimo perkėlimo į 2021 m., neužtikrinus teisinio įsipareigojimo iki 2020 m. pabaigos; pažymi, kad su šia problema susijusių mokėjimų suma 2021 m. siekė 18 375 458 EUR; taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra stengėsi išspręsti šią neatitiktį 2021 m. prisiimdama tolesnius teisinius įsipareigojimus;

7. susirūpinęs atkreipia dėmesį į antrąją Audito Rūmų pastabą, pažymėtą kaip „dalyko pabrėžimas“, kurioje teigiama, kad Sąjungai nepriklausančių Šengeno erdvės šalių įnašai ir balansuojamasis Sąjungos įnašas buvo skaičiuojami netinkamai; pažymi, kad pastaroji suma buvo pervertinta 2,6 mln. EUR, o pirmoji – tiek pat sumažinta; taip pat pažymi, kad 2021 m. pelno ir nuostolio ataskaita neturėjo poveikio veiklos pajamoms; tačiau laikosi savo pastabos, kad tai rodo, jog Komisija Sąjungos įstaigoms turi teikti papildomas gaires dėl to, kaip teisingai apskaičiuoti Sąjungai nepriklausančių šalių įnašus; ragina Komisiją nedelsiant pateikti papildomas gaires;

8. susirūpinęs atkreipia dėmesį į trečią Audito Rūmų pastabą, pažymėtą kaip „dalyko pabrėžimas“, susijusią su Agentūros apskaitos pareigūno pareiškimu, kad nepakanka informacijos, reikalingos siekiant patvirtinti naują leidimus suteikiančio pareigūno nustatytą sistemą, naudojamą teikiant apskaitos informaciją, kuria remiantis būtų galima nustatyti Agentūros turtą ir įsipareigojimus bei biudžeto įvykdymą; pažymi, kad tą pačią sistemą naudoja Komisija ir ją patvirtino Komisijos apskaitos pareigūnas; ragina Agentūrą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pateikti paaiškinimus, susijusius su šiuo klausimu;

9. pabrėžia, kokia svarbi stipri, veiksminga ir gerai veikianti Agentūra, galinti padėti valstybėms narėms valdyti bendras Sąjungos išorės sienas ir užtikrinti integruotą sienų valdymą, kad būtų galima veiksmingai valdyti šias sienas, visapusiškai laikantis pagrindinių teisių, bei didinti Sąjungos grąžinimo politikos veiksmingumą; atkreipia dėmesį į bendrą Agentūros ir valstybių narių atsakomybę vykdant įsipareigojimus pagrindinių teisių srityje; pabrėžia, kad veiksmingas ir teisingas išorės sienų valdymas yra itin svarbus siekiant apsaugoti Šengeną kaip laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę; pabrėžia, kad glaudus bendradarbiavimas ir susitarimai su trečiosiomis šalimis tokiais klausimais kaip readmisijos susitarimai, techninė pagalba, mokymas ir grąžinimo veikla, kartu su parama vystymuisi yra svarbūs siekiant užtikrinti veiksmingą ES sienų valdymą ([3]); ragina Agentūrą ir valstybes nares toliau plėtoti bendradarbiavimo, dalijimosi informacija ir geriausios patirties mainų struktūras;

10. atkreipia dėmesį į Agentūros priemones, kuriomis siekiama sumažinti didelę riziką prarasti galimą nepanaudotą biudžetą, ir į tai, kad valstybės narės kas mėnesį siunčia stebėsenos lenteles, kuriose nurodomos naujausios realiosios patirtos išlaidos; ragina Vidaus audito tarnybą (IAS) įvertinti Agentūros išlaidų stebėjimo ir poreikių prognozavimo pagal dotacijų nuostatas mechanizmą, taip pat *Frontex* grąžinimo paraiškų ir Neteisėtos migracijos valdymo programų (IRMA) sistemų atnaujinimo poveikį jos grąžinimo operacijų finansiniam valdymui;

Veiksmingumas

11. pažymi, kad 2021 m. Agentūra įdiegė naują organizacinę struktūrą, o tai buvo didelis žingsnis siekiant veiksmingai vykdyti išplėstus Agentūros įgaliojimus; pripažįsta Agentūros restruktūrizavimo poveikį ir dėl jo įvykusius pokyčius; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Agentūros strategiją, kuria siekiama padidinti veiksmingumą skaitmeninant, automatizuojant arba supaprastinant tam tikrose srityse taikomas taisykles ir procedūras;

12. pažymi, kad 2021 m. Agentūra naudojo tam tikras priemones kaip pagrindinius veiklos rezultatų rodiklius, siekdama įvertinti savo veiklos rezultatus, kuriuos patvirtino Agentūros valdančioji taryba ir kurie nustatyti 2021–2023 m. bendrajame programavimo dokumente; su džiaugsmu pažymi, kad pagerėjo Agentūros teikiamų produktų ir paslaugų kokybė, nes 2021 m. 94,34 % atvejų jos įvertinimas pagerėjo nuo vidutinio arba aukšto iki labai aukšto; apgailestauja, kad kai kurių veiklos rodiklių atžvilgiu Agentūra nepasiekė nustatytų tikslų, pavyzdžiui, dėl vėlavusių mokėjimų arba nepateiktos dislokavimui reikalingos techninės įrangos;

13. pažymi, kad Agentūra sėkmingai dislokavo pirmuosius nuolatinius Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų pareigūnus priimančiosiose valstybėse narėse ir keturiuose Sąjungos oro uostuose; pažymi, kad pagrindinė šių pareigūnų veikla buvo susijusi su parama bendradarbiaujant tapatybės nustatymo ir kelionės dokumentų išdavimo, konsultavimo su grąžinimu susijusiais klausimais ir skrydžių užsakymo pagal *Frontex* grąžinimo paraiškas srityse; taip pat pažymi, kad 2021 m. Agentūra įvykdė 19 bendrų operacijų su 9 priimančiomis valstybėmis narėmis, 23 dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis, 32 valdžios institucijomis ir 4 jose dalyvavusiomis trečiosiomis šalimis; atkreipia dėmesį į Agentūros skubią pasienio pagalbą siekiant reaguoti į migracijos spaudimą prie išorės sausumos sienos tarp Lietuvos ir Baltarusijos ir kontroliuoti neteisėtos imigracijos srautus į Lietuvą ir Sąjungą, tačiau kartu pabrėžia su šiomis operacijomis susijusius susirūpinimą keliančius pagrindinių teisių klausimus, įskaitant pagrindinių teisių pareigūno nustatytus susirūpinimą keliančius klausimus; atkreipia dėmesį į Agentūros veiklą, susijusią su skubia pasienio pagalba Lietuvoje, vykdant jungtinę operaciją „Opalo pakrantė“ Lamanšo sąsiauryje ir pradėjus vykdyti naują jungtinę operaciją trečiojoje šalyje, t. y. Serbijoje; atkreipia dėmesį į tai, kad pradėtas pirmasis bandomasis valstybių narių ryšių palaikymo pareigūnų dislokavimas; ragina Agentūrą užbaigus šį bandomąjį etapą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie jo rezultatų įvertinimą;

14. pažymi, kad 2021 m. vykdant operatyvinę veiklą prie sausumos sienų buvo pranešta apie 3 546 incidentus, kuriuose dalyvavo 16 304 sulaikyti neteisėti migrantai, 6 461 neteisėtas migrantas ir 368 suimti nelegalios imigracijos tarpininkai; su dėkingumu atkreipia dėmesį į Agentūros pastangas, dėl kurių 18 301 trečiosios šalies pilietis buvo grąžintas oro transportu, iš jų 10 193 asmenys 337 užsakomaisiais skrydžiais buvo grąžinti į 33 šalis, o 8 108 asmenys reguliariais skrydžiais buvo grąžinti į 107 šalis; pažymi, kad 2021 m. 57 % visų reguliariais skrydžiais vykdytų grąžinimų buvo savanoriško grįžimo atvejai ir kad vykdydama grąžinimo operacijas Agentūra užsakė 22 orlaivius; giria sėkmingą pasirengimą pirmajai visapusiškai Agentūros vadovaujamai grąžinimo operacijai, kurios metu Agentūra perėmė organizuojančiosios valstybės narės vaidmenį, ir jos organizavimą;

([3]) 2022 m. *Frontex* strateginė rizikos analizė.

15. pažymi, kad 2021 m. balandžio mėn. buvo pasirašyta iš dalies pakeista pranešimų apie rimtus incidentus mechanizmo standartinė veiklos procedūra (SVP) ir joje buvo apibrėžtas pagrindinių teisių pareigūno vaidmuo ir kompetencija; taip pat pažymi, kad buvo vėluojama atlikti būtiną papildomą pranešimų apie rimtus incidentus mechanizmą SVP peržiūrą, palankiai vertina tai, kad SIR mechanizmas šiuo metu baigiamas rengti bendradarbiaujant su pagrindinių teisių pareigūnu ir konsultuojantis su Agentūros konsultaciniu forumu pagrindinių teisių klausimais; primena, kad tai buvo viena iš septynių ankstesniais metais Agentūrai nustatytų sąlygų, susijusių su biudžeto įvykdymo patvirtinimu; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie tai, kad užbaigta pranešimų apie rimtus incidentus mechanizmą SVP peržiūra.

16. pabrėžia, kad į kiekvieną veiklos planą turėtų būti įtrauktas skaidrus ataskaitų teikimo mechanizmas, kuriuo užtikrinama, kad būtų pranešta apie kiekvieną incidentą veiklos srityje ir kad būtų imtasi tinkamų tolesnių veiksmų; pabrėžia, kad šis ataskaitų teikimo mechanizmas turėtų būti taikomas neatsižvelgiant į tai, kokiu būdu tie ištekliai finansuojami, siekiant užtikrinti, kad Agentūra, visų pirma pagrindinių teisių pareigūnas, galėtų stebėti visą veiklos sritį ir ištirti visus pranešimus pagal rimtų incidentų pranešimo mechanizmą ar kitus neatitikties požymius;

17. palankiai vertina Agentūros 2022 m. sausio 25 d. sprendimą, kuriame išsamiai aprašomos standartinės veiklos procedūros įgyvendinant Reglamento (ES) 2019/1896 46 straipsnį, parengtos atsižvelgiant į valstybių narių ir Šengeno erdvės asocijuotųjų šalių, pagrindinių teisių pareigūno ir *Frontex* konsultacinio forumo pagrindinių teisių klausimais komentarus ir pastabas;

18. palankiai vertina tai, kad Italijoje, Belgijoje ir Suomijoje įdiegtos grąžinimo atvejų IT sistemos, kurių veikimas grindžiamas RECAMAS (grąžinimo atvejų valdymo sistemos) modeliu; pakartoja Agentūros valdančiosios tarybos rekomendaciją Agentūrai bendradarbiauti ir su kitomis valstybėmis narėmis bei įvykdyti būtinas sąlygas, kad būtų galima sekti šiuo pavyzdžiu;

19. pažymi, kad iš esmės padidėjo pranešimų apie rimtus incidentus skaičius, nuo vos 10 2020 m. iki 62 2021 m., iš kurių 53 buvo įtraukti į naują iš dalies pakeistą SVP; apgailestauja dėl to, kad daugiausia pranešimų pateikė Lietuva ir Graikija; palankiai vertina tai, kad buvo įdiegta nauja procedūra, pagal kurią apie visus incidentus, susijusius su jėgos panaudojimu, kas mėnesį pranešama pagrindinių teisių pareigūnui, kuris įsipareigojo pateikti šios procedūros metinį vertinimą; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šio vertinimo rezultatus; palankiai vertina tai, kad buvo pradėta pagrindinių teisių stebėtojų integracija į veiklos sistemą ir jie buvo dislokuoti daugiau nei 200 dienų, kurių metu aplankė 10 šalių ir dalyvavo 15 grąžinimo misijų;

20. pažymi, kad 2021 m. pagal Agentūros skundų nagrinėjimo mechanizmą buvo gauti 27 skundai, kuriuos išnagrinėjęs pagrindinių teisių pareigūnas nusprendė, kad 6 iš jų buvo priimtini; yra giliai susirūpinęs dėl tariamų pagrindinių teisių pažeidimų, nurodytų priimtinuose skunduose;

21. primena, kad savo 2022 m. birželio 30 d. sprendime Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) nustatė, kad Lietuvos teisės aktai, pagal kuriuos leidžiama nesuteikti tarptautinės apsaugos ir automatiškai sulaikyti prašytojus vien dėl to, kad jie neteisėtai kirto sieną, yra nesuderinami su Sąjungos teise; pažymi, kad nuo 2022 m. liepos mėn. Agentūra nebedalyvavo Lietuvos sienų stebėjimo veikloje ir jos neberemia; vis dėlto pažymi, kad Agentūra tęsė savo veiklą Lietuvoje, o pareigūnai dirba pasienio kontrolės srityje, net ir ESTT priėmus sprendimą; taip pat primena susirūpinimą, įskaitant Europos Tarybos susirūpinimą**,** dėl humanitarinės padėties ir galimų humanitarinių teisių pažeidimų prie Latvijos ir Baltarusijos sienos, kuriuos sukėlė Baltarusijos režimo naudojimasis migrantais kaip priemone; ragina Agentūrą patikrinti, ar ji nedalyvauja veikloje, susijusioje su Lietuvos teisės aktais, kuriuos ESTT paskelbė nesuderinamais su Sąjungos teise, ir susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, kurie yra nesuderinami su Sąjungos teise;

22. atkreipia dėmesį į teisinius veiksmus prieš Agentūrą, pradėtus Europos Sąjungos Teisingumo Teisme aukų, kurios prašė apsaugos Graikijoje, vardu; pažymi, kad ESTT buvo paprašyta nustatyti, ar Agentūra nesiėmė veiksmų pagal Reglamento (ES) 2019/1896 46 straipsnio 4 dalį, nes nepriėmė sprendimo atšaukti visos savo veiklos ar jos dalies Egėjo jūros regione finansavimo, sustabdyti šią veiklą arba visiškai ar iš dalies ją nutraukti; ragina Agentūrą pateikti Parlamentui visus svarbius dokumentus šiuo klausimu, įskaitant 2022 m. rugsėjo 1 d. pagrindinių teisių pareigūno nuomonę, 2021 m. ir 2022 m. pranešimus apie rimtus incidentus, taip pat informaciją apie Agentūros kultūrų tarpininko, kuris su mažiausiai 130 trečiųjų šalių piliečių buvo priverstinai išsiųstas į Turkiją, kaip 2021 m. lapkričio mėn. pranešta valdančiajai tarybai, bylos tyrimą; atkreipia dėmesį į tai, kad, atsižvelgdamas į pagrindinių teisių pareigūno nuomonę ir rekomendacijas dėl padėties Graikijoje vertinimo, buvusi laikinoji vykdomoji direktorė ir pagrindinių teisių pareigūnė bendradarbiavo su Graikijos valdžios institucijomis, kad nustatytų apsaugos priemones pagrindinių teisių sistemai įgyvendinti vykdant operatyvinę veiklą Graikijoje; pažymi, kad po šių diskusijų Graikijos valdžios institucijos parengė apsaugos priemonių įgyvendinimo planą, kurį valdančioji taryba pripažino geru laimėjimu; atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinių teisių pareigūno pripažįsta procedūrines pastangas, ir pažymi, kad pagrindinių teisių pareigūnas rekomendavo Agentūrai pasitraukti iš Graikijos pagal Reglamento (ES) 2019/1896 46 straipsnį;

23. atkreipia dėmesį į Agentūros bendradarbiavimą su Europos žuvininkystės kontrolės agentūromis ir Europos jūrų saugumo agentūra, siekiant koordinuoti ir dalytis ištekliais tokiose srityse, kaip antai keitimasis informacija, stebėsenos ir ryšių paslaugos, gebėjimų stiprinimas, rizikos analizė ir visų pirma keitimasis gebėjimais; taip pat, pažymi, kad toks bendradarbiavimas reglamentuojamas pagal trišalį darbinį susitarimą, kurį pasirašė trys agentūros ir kuris 2021 m. buvo atnaujintas neribotam laikotarpiui; palankiai vertina šį bendradarbiavimą, pavyzdžiui, vykdant operacijas, kuriomis reaguojama į pakrančių apsaugos klausimus konkrečiose jūrų zonose, ir Agentūros teikiamas žvalgybos orlaivių paslaugas; ragina Agentūrą toliau nagrinėti galimybes derinti išteklius ir jais dalytis su kitomis agentūromis, visų pirma su teisingumo ir vidaus reikalų agentūromis, nepaisant galimų jų operatyvinės veiklos skirtumų;

24. pažymi, kad Agentūra atidėjo Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 8/2021 1 rekomendacijos dėl keitimosi informacija sistemos ir Europos padėties vaizdo sistemos tobulinimo įgyvendinimo terminą (terminas – 2021 m. pabaiga) daugiau kaip vieniems metams nuo 2022 m. vidurio iki 2023 m. trečiojo ir ketvirtojo ketvirčių; ragina Agentūrą spręsti šį klausimą prioritetine tvarka;

Personalo politika

25. pažymi, kad 2021 m. gruodžio 31 d. etatų planas buvo įvykdytas 82 %: iš 1 050 laikinųjų darbuotojų, kurių etatai patvirtinti pagal Sąjungos biudžetą, paskirtas 861 laikinasis darbuotojas; pažymi, kad Agentūroje dar dirbo 506 sutartininkai ir 187 deleguotieji nacionaliniai ekspertai (2021 m. patvirtinta 730 sutartininkų etatų ir 220 deleguotųjų nacionalinių ekspertų etatų); džiaugiasi, kad Agentūros užimtumo rodiklis buvo padidintas maždaug 15 %, palyginti su 2020 m., nes buvo įdarbinti 432 nauji darbuotojai, tačiau grynasis užimtų pareigybių skaičius padidėjo 320 (nuo 1 234 2020 m. iki 1 554 2021 m.); pažymi, kad dabartinis užimtumo lygis Agentūroje yra 79 %, t. y. didžiausias nuo tada, kai įsigaliojo Reglamentas (ES) 2019/1896; taip pat pažymi, kad 44 Europos kelionių informacijos ir leidimų sistemos (ETIAS) nariai buvo prijungti prie ETIAS centrinio padalinio skyriaus; apgailestauja dėl to, kad 2021 m. Agentūros darbuotojų išorės kaita beveik padvigubėjo – nuo 2,8 % 2020 m. iki 4,4 % 2021 m.; pripažįsta Agentūros nuolatines pastangas ir svarbius įdarbinimo srityje atliktus patobulinimus, nepaisant vėlavimų; pripažįsta, kad laiku įdarbinti ir pasiekti geografinę pusiausvyrą tebėra sudėtinga užduotis, daugiausia dėl Lenkijai taikomo žemo koeficiento lygio; be to, pažymi, kad Lenkijai taikomas žemas koeficiento lygis yra ilgalaikis iššūkis Agentūrai, o pastaraisiais mėnesiais padėtį dar labiau apsunkino rekordiškai didelė infliacija šalyje, kuri 2022 m. gruodžio mėn. siekė 16,6 %;

26. atkreipia dėmesį į 2021 m. lyčių pusiausvyrą vyresniosios vadovybės lygmeniu – 15 vyrų (68,18 %) ir 7 moterys (31,82 %), valdančiosios tarybos lygmeniu – 55 vyrai (83,3 %) ir 11 moterų (16,7 %) ir bendrai Agentūroje – 1 116 vyrų (71,8 %) ir 438 moterys (28,2 %); pažymi, kad atsakomybė už lyčių pusiausvyros užtikrinimą valdančiojoje taryboje tenka valstybėms narėms; labai apgailestauja dėl to, kad, nepaisant ankstesnių Parlamento raginimų Agentūrai ir valstybėms narėms, pastangos pagerinti Agentūros vyresniosios vadovybės ir personalo lyčių pusiausvyrą nebuvo pakankamos; primygtinai ragina Agentūrą ir valstybes nares spręsti šį klausimą ir atsižvelgti į lyčių pusiausvyrą įdarbinant naujus darbuotojus bei siūlant ir skiriant kandidatus į pirmiau minėtas pareigas;

27. su dėkingumu atkreipia dėmesį į tai, kad 2021 m. birželio mėn. buvo paskirtas pagrindinių teisių pareigūnas; vis dėlto primena Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) išvadą, kad pagrindinių teisių pareigūnui nebuvo paskirtas bylų tvarkytojas, atsakingas už pranešimus apie rimtus incidentus, susijusius su įtariamais pagrindinių teisių pažeidimais; taip pat pažymi, kad Agentūra beveik visiškai įgyvendino savo išplėstus įgaliojimus, nes 2022 m. joje dirbo 46 pagrindinių teisių stebėtojai, palyginti su 2021 m., kai pagrindinių teisių stebėtojų buvo tik 20; pažymi, kad dauguma pagrindinių teisių stebėtojų (PTS) buvo paskirti AD lygmenyje; vis dėlto apgailestauja dėl to, kad esama skirtumų tarp pagrindinių teisių stebėtojų, nes 15 jų vis dar dirba kaip AST pareigūnai, palyginti su kitais 31, kurie įdarbinti AD lygmeniu; primena Parlamento ir Komisijos ilgalaikį raginimą skirti bent 40 pagrindinių teisių stebėtojų administratorių lygmeniu; atkreipia dėmesį į tai, kad Reglamente (ES) 2019/1896 numatyta sistema, pagal kurią didinamas pagrindinių teisių stebėtojų skaičius Agentūrai plečiantis, o pradinis pagrindinių teisių stebėtojų skaičius (40) yra slenkstis, o ne viršutinė riba; ragina Komisiją ir Agentūrą pakeisti Agentūros etatų planą ir visus pagrindinių teisių stebėtojus įdarbinti AD lygmeniu; ragina Agentūrą pagrindinių teisių stebėtojus toliau įdarbinti tik AD lygmeniu; taip pat apgailestauja, kad Reglamento (ES) 2019/1896 110 straipsnio 6 dalies reikalavimo, pagal kurį iki 2020 m. gruodžio mėn. turėjo būti įdarbinta ne mažiau kaip 40 pagrindinių teisių stebėtojų, įvykdymas buvo atidėtas beveik dvejiems metams; primena neigiamą buvusio vykdomojo direktoriaus vaidmenį ne kartą vilkinus šį procesą ir palankiai vertina buvusios *ad interim* vadovybės pastangas siekiant įvykdyti šį reikalavimą;

28. palankiai vertina Agentūros įdiegtas plataus masto kovos su priekabiavimu priemones ir politiką; su dėkingumu pažymi, kad 2021 m. buvo priimtas *Frontex* konfidencialių patarėjų procedūrų vadovas, kuriame aprašoma, kaip turi būti praktiškai taikoma Agentūros kovos su priekabiavimu politika; pažymi, kad konfidencialūs patarėjai (KP) atlieka pagrindinį vaidmenį saugant Agentūros darbuotojų orumą ir užkertant kelią bauginimams ir seksualiniam priekabiavimui darbe; kartu pabrėžia organizacinės kultūros, pagal kurią tokia politika įgyvendinama praktikoje, svarbą, nes tuo metu, kai buvo priimtas Procedūrų vadovas, pagrindiniai Agentūros asmenys ir toliau vykdė sunkius nusižengimus, įskaitant susijusius su priekabiavimu; pripažįsta, kad į juos buvo atsižvelgta vykdant tolesnius veiksmus, susijusius su OLAF tyrimo išvadomis; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Agentūros įsipareigojimą vykdyti struktūrinę pertvarką ir konkrečiai išplėsti KP tinklą; pakartoja savo raginimą Agentūros vadovybei atlikti išsamų esamų kovos su seksualiniu priekabiavimu procedūrų įgyvendinimo tyrimą, visapusiškai bendradarbiauti su visomis atitinkamomis institucijomis ir pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie išvadas bei pateikti išsamų veiksmų planą, kuriame būtų numatytos priemonės, kuriomis užtikrinamas visiškas netoleravimas seksualinio priekabiavimo atžvilgiu visoje Agentūros veikloje;

29. atkreipia dėmesį į Agentūros atsakymus į Parlamento raštu pateiktus klausimus, kuriuose nurodyta, kad 2021 m. Agentūros kompetentingiems subjektams iš viso pranešta apie 10 priekabiavimo atvejų; taip pat pažymi, kad iš 2021 m. pradėtų 7 oficialių procedūrų 4 bylos buvo užbaigtos; ragina Agentūrą atidžiai įvertinti kiekvieną nagrinėjamą atvejį, laikantis visiško bauginimų, seksualinio ar bet kokio kito pobūdžio priekabiavimo netoleravimo požiūrio, ir skubiai patraukti atsakomybėn už šiuos nusižengimus atsakingus asmenis; taip pat ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie atnaujinto tyrimo dėl tragiškos darbuotojo mirties 2020 m. rezultatus;

30. pažymi, kad Agentūra skiria dėmesį profesinės saugos ir sveikatos (PSS) politikai ir procedūroms ir iniciatyviai veikia šioje srityje; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina vidaus darbo grupės PSS klausimais sukūrimą siekiant užtikrinti veiksmingą vidaus koordinavimą, konsultacijas ir prioritetų nustatymą; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie veiksmų ir priemonių, siūlomų įgyvendinti pagal PSS sistemą, sąrašą ir jų įgyvendinimą; atkreipia dėmesį į šiuo metu Agentūros taikomas priemones, lankstų darbo laiką ir sporto veiklos išlaidų kompensavimą, kuriais siekiama pagerinti jos darbuotojų gerovę darbe ir profesinio bei asmeninio gyvenimo pusiausvyrą; ragina Agentūrą imtis daugiau priemonių šioje srityje, taip pat atsižvelgiant į kitų Sąjungos institucijų ir įstaigų pavyzdžius;

Viešieji pirkimai

31. pažymi, kad 2021 m. Agentūra pradėjo 36 atvirus konkursus, juos vykdant pasirašyta aštuoniolika sutarčių, kurių bendra vertė – 218 400 000 EUR, o 18 iš jų vis dar tebevykdomi, jų bendra vertė – 241 000 000 EUR; taip pat pažymi, kad Agentūra pradėjo procedūras dėl 29 mažos ir vidutinės vertės sutarčių (dėl jų derėtasi atitinkamai su trimis ir penkiais kandidatais), jų bendra vertė – 12 000 000 EUR, ir vykdant šias 29 procedūras 2021 m. pasirašytos 25 sutartys, kurių bendra vertė – 11 800 000 EUR, o keturios iš jų vis dar vykdomos, jų bendra vertė – 300 000 EUR; taip pat pažymi, kad 2021 m. Agentūra vykdė procedūras dėl 203 labai mažos vertės sutarčių (dėl jų derėtasi su vienu kandidatu), kurių bendra vertė – 2 500 000 EUR; galiausiai pažymi, kad 2021 m. vykdyta 991 procedūra pagal esamas preliminariąsias sutartis, kurių bendra vertė – 194 600 000 EUR, ir 900 procedūrų buvo baigtos pasirašant konkrečias sutartis arba užsakymus, kurių bendra vertė – 172 200 000 EUR, o 91 iš jų vis dar vykdomos, jų bendra vertė – 22 300 000 EUR;

32. teigiamai vertina 2021 m. Agentūros dėtas pastangas siekiant užtikrinti strategiškai svarbias sutartis tokiose srityse, kaip antai žvalgybos orlaivių paramos, asmeninių apsaugos priemonių ir sanitarinių reikmenų tiekimo, visureigių transporto priemonių su keturių varomųjų ratų pavara tiekimo, tarnybinių ginklų tiekimo, palydovinės vaizdinės informacijos tiekimo, žemėlapių gamybos paslaugų teikimo, meteorologijos ir okeanografijos informacijos paslaugų teikimo ar bepiločių orlaivių ir kovinių užtaisų pirkimo; džiaugiasi Agentūros stropumu rengiant ir įgyvendinant viešųjų pirkimų srities mokymo planą;

33. pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl 2022 m. rugpjūčio mėn. žiniasklaidos pranešimų, kuriuose teigiama, kad Agentūra naudojosi rangovo, kuris tariamai išnaudojo kultūros tarpininkus, siūlydamas jiems darbo sąlygas, kuriomis pažeidžiami Europos darbo užmokesčio ir darbo sąlygų standartai, paslaugomis; atkreipia dėmesį į kultūrų tarpininkų šiuo klausimu inicijuotą peticiją ir jų skundą Europos ombudsmenei; atkreipia dėmesį į Agentūros atsakymus žiniasklaidai, kad gavusi peticiją Agentūra susisiekė su rangovu ir priminė jam apie jo įsipareigojimus; apgailestauja, kad informacijos apie sutarties vykdymą ir darbuotojų sąlygų laikymąsi nebuvo galima rasti Agentūros Parlamentui pateiktoje informacijoje;

34. susirūpinęs atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas, susijusias su viešaisiais pirkimais; ypač atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra pradėjo viešųjų pirkimų procedūrą dėl kelionių paslaugų teikimo preliminariosios sutarties, kurioje buvo nustatyti labai žemi konkurso dalyvių finansinių, techninių ir profesinių pajėgumų reikalavimai; pažymi, kad numatoma sutarties vertė, kuria remdamasi Agentūra grindė savo vertinimą, buvo 15 000 000 EUR, o pagrindinė sutarties vertė turėjo padengti planuojamas užduočių išlaidas, kurių apskaičiuota suma buvo maždaug 240 000 000 EUR; pritaria Audito Rūmų išvadai, kad šiuo atveju Agentūra tapo pažeidžiama dėl įvairaus pobūdžio rizikos, pavyzdžiui, dėl negalėjimo laiku suteikti minimalius kokybės atitinkančių sutartyje numatytų paslaugų ir rizikos, kad sutartis nebus įvykdyta tinkamai; apgailestauja dėl to, kad dėl šios sutarties nebuvo pasiekti veiklos rezultatai ir dėl to buvo labai sutrikdytas veiklos tęstinumas; džiaugiasi, kad atlikus patikrinimus, sutartis buvo nedelsiant nutraukta; pabrėžia, kad turi būti vengiama nepakankamai griežtų reikalavimų, taikomų vertinant konkurso dalyvius arba vertinimų, atliekamų remiantis klaidinančiais duomenimis;

35. atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra pranešė apie patobulintą metinio viešųjų pirkimų plano sudarymo procesą ir stebėseną; ragina IAS įtraukti šį planą į savo būsimus auditus;

Interesų konfliktų prevencija ir valdymas, taip pat skaidrumas

36. džiaugiasi, kad buvo sėkmingai atsižvelgta į Parlamento raginimus Agentūros svetainėje skelbti Agentūros valdančiosios tarybos ir vykdomosios vadovybės narių gyvenimo aprašymus ir interesų deklaracijas;

37. atkreipia dėmesį į tolesnius veiksmus, kurių buvo imtasi siekiant padidinti Agentūros veiklos skaidrumą; palankiai vertina Agentūros vykdomojo direktoriaus sprendimą sukurti skaidrumo registrą, kaip numatyta Reglamento (ES) 2019/1896 118 straipsnyje; atkreipia dėmesį į atsakymą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai, kuriame pateikta informacija apie 2021 m. Agentūros skaidrumo registre užregistruotus ir dokumentais pagrįstus ryšių ir susitikimų atvejus; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šios priemonės įdiegimą ir naudojimą;

38. primena Europos ombudsmenės sprendimą dėl įsipareigojimų pagrindinių teisių srityje, priimtą atliekant tyrimą savo iniciatyva; taip pat primena, kad Agentūra privalo užtikrinti iniciatyvų skaidrumą, kaip nurodyta Reglamento (ES) 2019/1896 114 straipsnio 2 dalyje; ragina Agentūrą įgyvendinti visas Europos ombudsmenės rekomendacijas; pakartoja savo siūlymą, kad Agentūra parengtų ir įgyvendintų naują elgesio kodeksą, kuriuo būtų užtikrintas visapusiškas skaidrumas ir geras valdymas, ir kad Agentūra nuolat informuotų biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šioje srityje padarytą pažangą;

39. Pabrėžia, kad Europos ombudsmenė savo 2022 m. gruodžio 15 d. sprendime dėl bylų 1261/2020 ir 1361/2020 nustatė, kad Agentūra vykdė netinkamą administravimą, susijusį su leidimo susipažinti su dokumentais praktika;

40. atkreipia dėmesį į Agentūros 2022 m. birželio 27 d. informacinį pranešimą apie veiksmus, kurių Agentūros vadovybė ėmėsi pereinamuoju laikotarpiu, ypač apie jos pastangas sustiprinti procedūras, reikalingas siekiant užtikrinti gerą valdymą ir atskaitomybę šioje organizacijoje, didinant skaidrumą, iniciatyviai bendraujant ir bendradarbiaujant su vidaus ir išorės suinteresuotosiomis šalimis; palankiai vertina Agentūros iniciatyvą parengti informacinį pranešimą apie jos veiklą, kuriame visuomenė būtų išsamiai informuojama apie jos operatyvinę veiklą; taip pat palankiai vertina Agentūros įsipareigojimą savo svetainėje skelbti pagrindinių teisių pareigūno ir patariamojo forumo valdančiajai tarybai teikiamas rekomendacijas; palankiai vertina tai, kad Agentūra pagaliau padidino savo pramonės dienų skaidrumą Agentūros interneto svetainėje paskelbdama tolesnių veiksmų ataskaitas, kuriose pateikiama informacija apie įmones, dalyvaujančias pramonės dienose, ir jų pristatymus;

41. pažymi, kad buvo pasiekta rezultatų taikant Agentūros priemones ir gaires dėl informavimo apie pažeidimus; pažymi, kad 2021 m. darbuotojai pranešė apie vieną nesąžiningos veiklos atvejį ir du įtariamo priekabiavimo atvejus; taip pat pažymi, kad buvo užbaigta viena iš trijų bylų, o likusios dvi bylos nagrinėjamos faktų nustatymo misijos lygmeniu; ragina Agentūrą užtikrinti, kad kaltieji atsakys, bei informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šių trijų bylų rezultatus ir tolesnius veiksmus;

42. pakartoja, kad plečiant Agentūros kompetenciją ir didinant išteklius turi būti reikalaujama ir didesnio skaidrumo bei atskaitomybės, taip pat visapusiškai gerbiamos pagrindinės teisės ir užtikrinama jų apsauga; teigiamai vertina tai, kad Agentūra naudojasi Skaidrumo registru, ir atkreipia dėmesį į tai, kad tiek valdančiosios tarybos, tiek vykdomosios vadovybės pastangoms toliau stiprinti vientisumą ir atskaitomybę tarpžinybiniu lygmeniu teikiama pirmenybė; šiuo atžvilgiu su pasitenkinimu pažymi, kad 2022 m. buvo sukurta Vidaus audito struktūra ir priimta Vidaus audito chartija; pakartoja savo nusivylimą dėl Agentūros, kuriai vadovavo ankstesnis vykdomasis direktorius ir kuris 2021 m. ėjo vykdomojo direktoriaus pareigas ir atsistatydino tik 2022 m. balandžio 29 d., veiklos rezultatų atskaitomybės, skaidrumo ir pagarbos pagrindinėms teisėms srityse; palankiai vertina *ad interim* vykdomosios vadovybės pareikštą įsipareigojimą visapusiškai spręsti šiuos klausimus; pabrėžia, kad tokia atskaitomybė ir skaidrumas bei pagrindinių teisių užtikrinimas yra labai svarbūs atliekant vertinimą dėl Agentūros atitinkamų finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo;

Vidaus kontrolė

43. atkreipia dėmesį į Agentūros vertinimą, kad 2021 m. vidaus kontrolės sistema buvo iš dalies veiksminga; pakartoja valdančiosios tarybos susirūpinimą, kad trūkumų nenustatyta tik dviejose iš septyniolikos įvertintų sričių; taip pat yra susirūpinęs dėl to, kad buvo nustatyti dideli trūkumai, susiję su penktąja sritimi (siekiant tikslų, asmenys atsako už savo įsipareigojimus užtikrinti vidaus kontrolę) ir su dešimtąją sritimi (pasirenka ir plėtoja kontrolės veiklą, kuria prisidedama siekiant sumažinti riziką iki priimtino lygio); pritaria dėl Agentūros penkiolikos tobulinimo veiksmų, kuriais siekiama sustiprinti kontrolę tose srityse, kuriose buvo nustatyti su kontrole susiję trūkumai; pažymi, kad šiuos keturis veiksmus reikės nuolat tobulinti ir kad dar keturi veiksmai jau vykdomi; ragina Agentūrą nuolat informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie daromą pažangą;

44. yra susirūpinęs dėl to, kad Agentūra užfiksavo daug neatitikčių sutarčių ir ypač dotacijų valdymo srityje; apgailestauja dėl to, kad žymiai padidėjo nukrypimų (išimtinių atvejų ir reikalavimų neatitinkančių įvykių) skaičius ir su jais susijusi vertė – nuo 106 2020 m. iki 159 2021 m. ir atitinkamai nuo 10,2 mln. EUR 2020 m. iki 21,3 mln. EUR 2021 m.; susirūpinęs pažymi, kad 2021 m. 72 % šios sumos buvo susijusi su dotacijų valdymo sritimi; taip pat, pažymi, kad 2021 m. buvo užregistruoti 8 nukrypimai, kurių suma viršijo 1 mln. EUR;

45. apgailestauja dėl to, kad vėluojama įgyvendinti 12 IAS rekomendacijų dėl sutarčių valdymo, IT valdymo ir projektų valdymo, žmogiškųjų išteklių valdymo ir planavimo bei paskirstymo; ragina Agentūrą kuo greičiau ištaisyti šiuos trūkumus, jeigu reikia, padedant Komisijai ir nuolat informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie pažangą šiuo klausimu;

46. primena Audito Rūmų rekomendaciją, kad Agentūra turėtų patvirtinti ir įgyvendinti pažeidžiamų pareigų politiką; pažymi, kad Agentūra pranešė, jog baigia rengti šios politikos projektą; ragina Agentūrą kuo greičiau įgyvendinti šią rekomendaciją;

47. atkreipia dėmesį į Audito Rūmų pastabas dėl Agentūros vidaus kontrolės trūkumų įdarbinimo procedūrų, viešųjų pirkimų procedūrų ir įgaliojimų delegavimo deleguojant arba perdeleguojant leidimus suteikiančius pareigūnus srityse; taip pat atkreipia dėmesį į Agentūros atsakymus į Audito Rūmų išvadas ir į jau įgyvendintas priemones; palankiai vertina tai, kad 2022 m. sausio mėn. Agentūra priėmė aiškesnes instrukcijas atrankos komiteto nariams, kuriomis užtikrinamas nuoseklesnis vertinimas ir suderintos procedūros; ragina VAT į būsimus auditus įtraukti atnaujintas Agentūros įdarbinimo procedūras;

48. džiaugiasi, kad buvo imtasi priemonių, skirtų pagerinti perkėlimo į būsimą mokestinį laikotarpį procedūrą, siekiant užkirsti kelią nepagrįstiems perkėlimams; taip pat palankiai vertina susitarimą į perkėlimo į būsimą mokestinį laikotarpį procesą įtraukti Agentūros finansų tarnybas, planuojamą deleguojant leidimus suteikiančių pareigūnų mokymų tobulinimą, taip pat vidaus audito skyriaus įsteigimą Agentūroje;

Skaitmeninimas ir žalioji pertvarka

49. teigiamai vertina Agentūros siekį toliau integruoti tvarumą į savo operatyvinę, analitinę, mokslinę ir administracinę veiklą; atkreipia dėmesį į teigiamą Agentūros patirties žaliųjų viešųjų pirkimų srityje įvertinimą po to, kai buvo nustatytos šios srities gairės; palankiai vertina tai, kad, paskatinta biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos, Agentūra nusprendė dalytis gerąja ir įgyta patirtimi su kitomis agentūromis; taip pat palankiai vertina veiklą informuotumo apie žaliuosius viešuosius pirkimus didinimo srityje; pažymi, kad Agentūros subjektai viešuosiuose pirkimuose nuolat skatinami naudoti žaliuosius kriterijus ir sprendimus;

50. pažymi, kad 2021 m. Agentūra pirmininkavo Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklui, apimančiam devynias Sąjungos agentūras; palankiai vertina Agentūros sprendimą nagrinėti teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų bendradarbiavimo galimybes organizuojant klimato kaitos, nusikaltimų aplinkai, įmonių nulinio grynojo anglies dioksido pėdsako ir žaliojo kurso politikos sričių seminarus ir mokymus; su dėkingumu pažymi, kad Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklas įsipareigojo imtis tam tikrų veiksmų, kuriais bus siekiama remti aplinką ir kovoti su nusikaltimais aplinkai; teigiamai vertina tai, kad Teisingumo ir vidaus reikalų agentūrų tinklas pasirašė bendrą pareiškimą dėl ES žaliojo kurso, kuriame įsipareigojama laikytis su šia sistema susijusių Europos politikos tikslų ir padėti Sąjungai ir valstybėms narėms juos įgyvendinti;

51. palankiai vertina įvairias Agentūros priemones, kuriomis siekiama sumažinti jos veiklos poveikį aplinkai, įskaitant skaitmeninius elektroninių dokumentų platinimo, bepopierių finansinių sandorių procesų, e. mokymosi priemonių ar nuotolinių posėdžių sprendimus; supranta, kad siekdama nulinio grynojo anglies dioksido pėdsako, Agentūra renka duomenis apie anglies dioksido pėdsaką ir suvartojimą vienam asmeniui; taip pat pažymi, kad, siekdama įtraukti aplinkos tvarumo aspektą į visus Agentūros procesus, politiką ir veiksmus, Agentūra pradėjo tyrimą „Žaliasis kursas ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgos“; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie šio tyrimo rezultatus ir tolesnius veiksmus;

52. palankiai vertina Agentūros sprendimą priimti kibernetinio saugumo strategiją, kurioje nurodomi veiksmai, kurių reikia imtis siekiant padidinti atsparumą kibernetinėms grėsmėms ir apsaugoti Agentūros skaitmeninius įrašus; taip pat palankiai vertina svarbiausias šioje srityje 2021 m. įgyvendintas priemones, įskaitant sustiprintus saugumo stebėsenos pajėgumus, IRT pažeidžiamumų valdymo pajėgumus ir galinių įrenginių aptikimo ir reagavimo į juos technologiją; pažymi, kad Agentūra priėmė *Frontex* saugumo taisykles, *Frontex* informacijos valdymo sistemą ir 2022–2027 m. IRT strategiją; taip pat pažymi, kad Agentūra planuoja įsteigti visą parą kasdien veikiantį saugumo operacijų centrą, vykdysiantį kibernetinio saugumo operacijas;

53. pažymi, kad Agentūros veiklos efektyvumo didinimo strategija yra glaudžiai susijusi su įvairių IT priemonių įdiegimu; palankiai vertina Europos sienų stebėjimo sistemos, kurios informacija žymima slaptumo žyma EU RESTRICTED, tinklo architektūros modernizavimą, išplėstą Agentūros personalui teikiamą skaitmeninę paramą ir skaitmeninio profilio nuolatinio korpuso dislokavimą siekiant įgyti patirties teikiant pagalbą už Agentūros ribų esančiose veiklos vietose; ragina į Agentūros žmogiškųjų išteklių valdymo procesus visiškai integruoti sistemą SYSPER;

54. teigiamai vertina Agentūros pastangas ir pažangą su grąžinimu susijusio skaitmeninimo srityje, visų pirma atnaujinant RECAMAS etaloninį modelį, naujas *Frontex* grąžinimo paraiškų ir užsakomųjų skrydžių pagal *Frontex* grąžinimo paraiškas sistemų versijas bei toliau vykdomą statistinių duomenų rinkimą naudojant sistemą IRMA;

Veiklos tęstinumas COVID-19 krizės metu

55. džiaugiasi, kad buvo priimtas Agentūros veiklos tęstinumo planas; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie savo veiklos tęstinumo plano įgyvendinimą;

56. teigiamai vertina Agentūros tolesnes pastangas prisitaikyti prie kintančių sąlygų trečiosios ir ketvirtosios pandemijos bangų aplinkybėmis, be kita ko, taikant atnaujintą vidaus praktiką, kaip antai bepopierius procesus, elektroninius leidimus ar vaizdo konferencijas; pripažįsta esminį krizės grupės, sukurtos po pandemijos protrūkio, vaidmenį remiant vykdomąją vadovybę priimant sprendimus, siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą, sumažinti Agentūros veiklos trikdžius ir užtikrinti saugią darbo aplinką;

57. džiaugiasi, kad Agentūra parengė gaires dėl sveikatos ir saugos užtikrinimo vykdant grąžinimo operacijas pandemijų arba protrūkių metu, kuriomis siekiama užtikrinti galimybę saugiai tęsti grąžinimo operacijas tokiomis aplinkybėmis;

Kitos pastabos

58. palankiai vertina Agentūros įsipareigojimą 2021 m. priėmus pagrindinių teisių strategiją ir pagrindinių teisių veiklos planą (FRAP) apibrėžti ir nustatyti, kaip jos veikloje bus vertinama, kaip laikomasi pagrindinių teisių; palankiai vertina Agentūros įsipareigojimą stebėti, kaip įgyvendinama FRAP; ragina Agentūrą biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai pateikti naujausią informaciją apie pažangą, padarytą įgyvendinant FRAP; pabrėžia, kad pagrindinių teisių strategijos sėkmė priklauso nuo jos įgyvendinimo ir kad OLAF ataskaitos, kuri taip pat susijusi su 2021 finansiniais metais, išvados; šiuo klausimu nurodė, kad a) pagrindinių teisių pareigūnas negalėjo susipažinti su operatyvine informacija, o tai prieštarauja Reglamento (ES) 2019/1896 nuostatoms, ir b) ankstesnės Agentūros vykdomoji vadovybė ignoravo savo darbą atliekančius ir pranešimus apie pagrindinių teisių incidentus teikiančius darbuotojus; palankiai vertina tai, kad įtraukiamas pagrindinių teisių pareigūnas, su juo konsultuojamasi dėl visų susijusių bylų ir kad jis reguliariai susitinka su vykdomąja vadovybe ir patariamuoju forumu; atkreipia dėmesį į tai, kad buvo sukurtas visus Agentūros padalinius apimantis pagrindinių teisių ryšių punktų tinklas, kuriuo siekiama plėtoti su pagrindinėmis teisėmis susijusias žinias visose veiklos srityse; pripažįsta svarbų pagrindinių teisių stebėtojų vaidmenį, įskaitant jų galimybes būti veiklos vietose ir glaudžiai bendradarbiauti su Agentūros darbuotojais; vis dėlto pažymi, kad pagrindinių teisių pareigūno biure dirba mažiau nei 20 darbuotojų, nepaisant to, kad darbuotojų skaičius Agentūros įdarbinimo plane didėja; ragina Agentūrą dėti daugiau pastangų, kad pagrindinių teisių pareigūnų biuras būtų aprūpintas tinkamais ištekliais, reikalingais jo veiklai vykdyti; taip pat atkreipia dėmesį į Agentūros sprendimą, kuriame nustatomos taisyklės, pagal kurias vykdomasis direktorius ir valdančioji taryba turi informuoti patariamąjį forumą apie tolesnius veiksmus, susijusius su jo rekomendacijomis, ir užtikrinti, kad būtų imamasi veiksmų atsižvelgiant į pagrindinių teisių pareigūno rekomendacijas; tikisi, kad Agentūra įgyvendins pagrindinių teisių pareigūno rekomendacijas, išdėstytas jo 2021 m. metinėje ataskaitoje; ragina Agentūrą užtikrinti, kad informacija apie valdančiajai tarybai pateiktas pagrindinių teisių pareigūno ir patariamojo forumo rekomendacijas būtų pateikiama ir biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai;

59. pakartoja, kad OLAF ataskaitos išvados yra susijusios tik su fizinių asmenų netinkamu elgesiu ir procedūrų nesilaikymu; pripažįsta, kad Agentūra nuveikė vertingą darbą stiprindama pagrindinių teisių pareigūno vaidmenį, tačiau dar neatliko išsamesnės analizės, kad užtikrintų, jog nebūtų struktūrinių problemų; atsižvelgdamas į tai, pakartoja, kad reikia: i) išanalizuoti vidinę stabdžių ir atsvarų sistemą, nes fizinių asmenų netinkamas elgesys tęsėsi pernelyg ilgai, ii) stebėti Agentūros santykius su valstybėmis narėmis, nes iš OLAF išvadų matyti, kad valstybės narės daro spaudimą pakrančių apsaugos pajėgoms ir slepia apgręžimo atvejus, o tai kelia grėsmę Agentūros darbui, nepaisant ankstesnės vadovaujamos padėties, ir iii) įvertinti, kaip ji toliau taiko Reglamento (ES) 2019/1896 46 straipsnį, kaip nurodyta Agentūros sprendime suintensyvinti buvimą Egėjo jūroje, nepaisant žiniasklaidos pranešimų ir OLAF išvadų, kad šioje srityje nuolat pažeidžiamos pagrindinės teisės;

60. pažymi, kad nuo 2021 m. spalio mėn. Agentūra reguliariai teikia Valdančiajai tarybai ataskaitas apie pažangą, padarytą įgyvendinant Europos ombudsmeno, Pagrindinių teisių ir operacijų Egėjo jūroje teisinių ir veiklos aspektų darbo grupės ir Europos Parlamento *Frontex* patikros darbo grupės rekomendacijas; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie įgyvendinant šias rekomendacijas padarytą pažangą;

61. primena Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išvadą, kad Vengrijos valdžios institucijų priimti sprendimai grąžinti yra nesuderinami su Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB ([4]) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija; ragina Agentūrą susilaikyti nuo dalyvavimo operacijose, kurios nesuderinamos su Sąjungos teise; atkreipia dėmesį į Agentūros atsakymą, kad ji atliko patikrinimus ir padarė išvadą, jog niekada nedalyvavo grąžinimuose taikant Vengrijos teisės aktus, kuriuos ESTT laikė nesuderinamais su Sąjungos teise (2007 m. Vengrijos nacionalinis aktas Nr. LXXXIX ir 2020 m. Įstatymas Nr. LVIII); pabrėžia, kad, jei Agentūra nori iš naujo pradėti veiklą, įskaitant atnaujintą įsipareigojimą užtikrinti skaidrumą, tokiais atvejais ji turėtų suteikti daugiau aiškumo ir skaidrumo; atkreipia dėmesį į tai, kad Agentūra reikalauja, kad Vengrija, prašydama Agentūros paramos, patvirtintų specialius procedūrinių aspektų atsisakymus, taip užtikrindama, kad Agentūra padaro viską, kas įmanoma, siekdama užtikrinti, kad visos jos remiamos Vengrijoje vykdomos grąžinimo procedūros būtų visiškai suderinamos su atitinkama Sąjungos grąžinimo ir prieglobsčio teisine sistema; be to, pažymi, kad Agentūra sustiprino Vengrijos vykdomos grąžinimo veiklos stebėseną ir konsultacijas bei bendradarbiavimą su pagrindinių teisių pareigūnu su Vengrija susijusiais klausimais; pabrėžia, kad procedūros yra tik tokios veiksmingos kaip jų įgyvendinimas ir kad tai kelia ypatingą susirūpinimą atsižvelgiant į bendrą teisinės valstybės padėtį Vengrijoje;

62. pabrėžia, kad tiesioginis ir netiesioginis Agentūros dalyvavimas sienų valdymo ir sienų stebėjimo veikloje turi būti vykdomas kartu su pagrindinių teisių pažeidimų prevencija ir kova su jais bei užtikrinant, kad būtų laikomasi negrąžinimo principo pagal Sąjungos *acquis*; ragina Agentūros valdančiąją tarybą stiprinti vidaus priežiūros struktūrą ir pakartoja, kad svarbu nuolat peržiūrėti ir kontroliuoti vadovybės veiklą, siekiant laiku nustatyti ir išspręsti bet kokias netinkamo valdymo situacijas, taip pat įgyvendinti standartines veiklos procedūras siekiant atšaukti finansavimą arba sustabdyti ar nutraukti Agentūros veiklą arba jos nepradėti tais atvejais, kai kyla tokia rizika;

63. atkreipia dėmesį į 2021 m. Agentūros valdančiosios tarybos sprendimus, kuriais buvo patvirtintos įgyvendinimo taisyklės, susijusios su asmens duomenų tvarkymo taisyklėmis; primena, kad Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP) pateikė nuomones dėl Agentūros duomenų tvarkymo taisyklių, todėl Agentūra turėjo iš naujo parengti atitinkamus valdybos sprendimus, siekdama užtikrinti, kad būtų visiškai laikomasi Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių; ragina Agentūrą informuoti biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie pažangą šioje srityje; taip pat ragina Agentūrą paprašyti EDAPP pateikti nuomonę dėl peržiūrėtų valdybos sprendimų, susijusių su duomenų tvarkymo taisyklėmis;

64. susirūpinęs atkreipia dėmesį į žiniasklaidos pranešimus apie tariamus nusižengimus plečiant asmens duomenų tvarkymo rizikos analizės tikslais programą; atkreipia dėmesį į Agentūros atsakymą, kad projektas buvo įgyvendinamas 2015–2017 m., todėl Agentūra galėjo plėtoti pajėgumus, reikalingus asmens duomenims tvarkyti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1168/2011 ([5]) 11c straipsnį; be to, atkreipia dėmesį į Agentūros poziciją, kad ji tvarkė tik tarpvalstybiniais nusikaltimais ir terorizmu įtariamų asmenų operatyvinius asmens duomenis, tačiau nepradėjo tvarkyti nukentėjusiųjų ir liudytojų asmens duomenų; pakartoja, kad yra labai susirūpinęs dėl pranešimų, kad duomenų apsaugos pareigūnas ne kartą įspėjo, kad šis duomenų išplėtimas pažeistų Sąjungos teisę, tačiau Agentūra iš pradžių nusprendė ignoruoti šią rekomendaciją; atkreipia dėmesį į valdančiosios tarybos sprendimus 56/2021, 68/2021 ir 69/2021, gavus EDAPP nuomones dėl Agentūros duomenų apsaugos taisyklių, dėl kurių Agentūros duomenų apsaugos pareigūnas turi parengti veiksmų planą EDAPP rekomendacijoms įgyvendinti; ragina Agentūrą spręsti šią padėtį ir užtikrinti visišką Sąjungos duomenų apsaugos taisyklių laikymąsi, reguliariai konsultuojantis su EDAPP ir informuojant biudžeto įvykdymą tvirtinančią instituciją apie reformos būklę ir pažangą;

([4]) 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

([5]) 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1168/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2007/2004, įsteigiantis Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūrą (OL L 304, 2011 11 22, p. 1).

65. apgailestauja dėl to, kad buvo ilgai delsiama suteikti galimybę EP nariams, vyresniosios vadovybės nariams ir pagrindinių teisių pareigūnui susipažinti su OLAF ataskaita; primena, kad numatyta pateikti dvi papildomas galutines OLAF ataskaitas, susijusias su Agentūra; pripažindamas, kad OLAF ataskaitoje pateikiamos išvados gali būti viešojo intereso klausimas, reikalauja, kad remiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ([6]) būtų paskelbta konfidenciali ataskaita ir reikalauja gerbti OLAF atliekamo tyrimo konfidencialumą ir teisėtas susijusių asmenų teises, įskaitant jų teises į duomenų apsaugą; pakartoja savo raginimą nedelsiant suteikti galimybę Parlamento nariams susipažinti su tomis galutinėmis ataskaitomis, kai jos bus parengtos, taip pat visiems Agentūros vykdomiesiems darbuotojams, kuriems reikia susipažinti su tomis ataskaitomis, kad būtų užtikrintas Agentūros skaidrumas ir atskaitomybė, taip pat tinkamas Agentūros biudžeto vykdymas ateityje;

66. atkreipia dėmesį, kad dėl problemų, nustatytų remiantis žiniasklaidos pranešimais, *Frontex* tikrinimo darbo grupės išvadomis ir OLAF ataskaitos išvadomis, ankstesnio ciklo laikotarpiu buvo atsisakyta patvirtinti biudžeto įvykdymą; pažymi, kad Agentūroje šiuo metu vyksta pereinamasis procesas po to, kai OLAF pradėjus tyrimą dėl netinkamo Agentūros valdymo atsistatydino jos buvęs vykdomasis direktorius; taip pat šiuo požiūriu palankiai vertina įvairius veiksmus, kurių ėmėsi *ad interim* vadovybė, siekdama pagerinti savo veiklą ir standartus; su džiaugsmu pažymi, kad vykdant šiuos veiksmus buvo sprendžiami biudžeto ir finansų valdymo klausimai, kaip antai mokėjimų leidimus suteikiančių pareigūnų delegavimo arba perdelegavimo principų išaiškinimas, didesnė pagrindinių teisių apsauga stiprinant *ad interim* vykdomosios vadovybės ir pagrindinių teisių pareigūno institucinį bendradarbiavimą, taip pat valdymo kultūros pokyčiai akivaizdžiai pereinant prie decentralizavimo, delegavimo ir geresnio dialogo priimant sprendimus; ypač palankiai vertina *ad interim* vadovybės įsipareigojimą keisti valdymo kultūrą, stengtis panaikinti tylėjimo kultūrą, skatinti kolektyvinį dalyvavimą sprendžiant problemas; ragina Agentūrą toliau laikytis įsipareigojimo visiškai įgyvendinti šias būtinas reformas, taip pat paskyrus nuolatinį vykdomąjį direktorių, ir pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie pasiektą pažangą;

67. primena, jog Agentūra yra atskaitinga Parlamentui ir Parlamentas yra įsipareigojęs užtikrinti, kad Agentūra prisidėtų prie nuolatinio ir vienodo Sąjungos teisės, įskaitant Sąjungos *acquis* pagrindinių teisių srityje, ypač Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos, taikymo; pabrėžia, kad siekiant šio tikslo reikia tvirčiau bendradarbiauti su Agentūros valdančiąja taryba, užtikrinant Agentūros skaidrumą, atskaitomybę ir demokratinę priežiūrą;

68. ragina Instituciją dėti daugiau pastangų ir teikti atitinkamą informaciją apie veiklą Sąjungos piliečiams ir plačiajai visuomenei aiškia ir prieinama kalba; primygtinai ragina Agentūrą užtikrinti didesnį skaidrumą ir viešąją atskaitomybę naudojantis žiniasklaidos ir socialinių tinklų kanalais;

69. atkreipia dėmesį į 2022 m. gruodžio 20 d. valdančiosios tarybos neeiliniame posėdyje priimtą sprendimą paskirti Hansą Leijtensą naujuoju Agentūros vykdomuoju direktoriumi; ragina Agentūrą sustiprinti dedamas pastangas ir imtis visų reikiamų veiksmų siekiant užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi Sąjungos standartų, visų pirma biudžeto ir finansų valdymo, pagrindinių teisių, organizacinės kultūros ir skaidrumo srityse; dar kartą ragina Agentūrą pateikti išsamų veiksmų planą, kaip ji ketina išspręsti likusius susirūpinimą keliančius klausimus, taip pat aiškų ir išsamų tokių veiksmų tvarkaraštį, be to, užbaigti taisomuosius veiksmus, kad būtų išspręstos visos likusios Europos ombudsmenės, *Frontex* patikros darbo grupės ir konsultacinio forumo iškeltos problemos; ragina Agentūrą visiškai įgyvendinti būtinas reformas, taip pat ir paskyrus nuolatinį vykdomąjį direktorių, ir pranešti biudžeto įvykdymą tvirtinančiai institucijai apie pasiektą pažangą;

70. pažymi, kad kitos su sprendimu dėl biudžeto įvykdymo patvirtinimo susijusios pastabos, kurios yra horizontaliojo pobūdžio, pateikiamos jo 2023 m. gegužės 10 d. rezoliucijoje ([7]) dėl agentūrų veiklos, finansų valdymo ir kontrolės.

([6]) 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

([7]) Priimti tekstai, P9_TA(2023)0190.